

Punts de meditació catalanista

5

El catalanisme presenta dos aspectes; és cosa sabuda, repetida, vulgaritzada: el polític i l'espiritual. El catalanisme espiritual és representat per la tendència general dels catalans a retrobar, a base de la llengua restaurada, la tradició de la raça per incorporar-la al moviment general de la civilització moderna. El catalanisme espiritual, amb els seus diversos matisos, pugna per retrobar el seny col·lectiu dels catalans per fer-lo apte per a alternar amb els altres senys col·lectius i donar-li una originalitat i una modernitat. En resum, es tracta de continuar una tradició i, d'una manera apassionant, de crear una cultura. Per als més ardents catalans es tracta, a través de Catalunya, de conèixer la Veritat.

El catalanisme polític és representat per la tendència general dels catalans a reclamar el reconeixement de llur comunitat com a nació lliure i per llur afany persistent a donar a aquesta comunitat una estructura estatal. Amb mots clars: la independència espiritual en l'ordre de l'esperit; la independència nacional en l'ordre polític. El problema és simple.

Per arribar a la independència espiritual, Catalunya ha començat per reintegrar-se a la llengua. Per a aquesta reintegració ha calgut un isolament inicial: el de la llengua castellana o espanyola. Bell punt s'ha fet un estat de consciència col·lectiu favorable a aquesta restauració lingüística, l'abandó del castellà o espanyol ha estat immediat. Per al restabliment de la llengua catalana, la llengua centro-peninsular era una nosa, un microbi nociu, que cal combatre per tots els mitjans, del qual cal immunitzar la novella adolescència del català. Per a alguns, això és un sentiment vague, una romàntica aspiració; per a d'altres, una voluntat. ¿És lícit de creure que per a l'elevació lingüística del català hom podia seguir altre procediment que el d'allunyar-lo de tot contacte del castellà o espanyol? Això no és menyspreu per aquest idioma: és amor i voluntat pel català. ¿Hi ha un dany per a la cultura en aquest isolament? Si de cas, no serà per a la cultura catalana.

Hi ha una altra raó favorable a aquest isolament espiritual: la cultura castellana o espanyola no aporta actualment res a la cultura general del món. Amb quatre segles de conivència mesquí, Catalunya no s'ha beneficiat de la cultura universal; Castella no ha estat sols, no continua essent una detentora política de Catalunya, sinó una inquisidora

constant del seu propi esperit i, per extensió, del nostre. Una immensa biblioteca hom podria formar del que han dit els espanyols de llur país, de l'endarreriment d'aquest país, de la seva barbàrie espiritual. I, si ells mateixos se situen i es denuncien, ¿què hi ha de cercar Catalunya, que es retroba, se sent jove i ardida i posseeix el formidable instrument del seu idioma?

El catalanisme polític no s'ha isolat ni d'Espanya: s'ha retret. I no és pas que l'ideal del nombre de catalans no sigui d'arribar a aquest isolament, però la diplomàcia de partit l'ha ordenat devers una intervenció conservadora que desapareixerà bell punt els tributs estatals de Catalunya siguin els que requereix una lliure nació. A cada nació, un Estat, s'ha dit; però és més: a cada cultura li cal un Estat. I per a la protecció, l'expansió i el domini de la cultura catalana, un Estat protector urgeix, si no es vol la seva desaparició imminent.

FOIX, J.V. Obres completes. III. Articles i assaigs polítics. Barcelona: Edicions 62, 1985. p. 31-32.